

^[א] ע"י חוספות נכורות כב: ד"ה משנת], ג) [לעיל מט: וט"ז], א) [לקמן סא: וע"ש], ד) [לקמן טו: פה:], ס) [לעיל טז:], ו) [ז"ל ורבי אליעזר ר' מהרש"ל], ו) [ויקרא כא], ח) [ז"ל דר"א בן יעקב],

‏»‏

תורה אור השלם

1. אלקנה וגרושה וְהָלָלָה וְזֶה אֵת אֱלֹהֵי לֹא יָקָח כִּי אִם בְּתוּלָה מַעֲמִיז יָקָח אִשָּׁה:

ויקרא כב יא

2. ולא יחלל ורעו בעמיו כי אִנִּי ה' מְקַדְּשׁוֹ:

ויקרא כב טו
3. וְלֹא־חָתוּ הַבְּתוּלָה הַקְּרוֹבָה אֵלָיו אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה לְאִישׁ לֶהָ יִשְׁמָא:

ויקרא כב א

‏»‏

גליון הש"ם

גב' אבר ר"ה אבר רב הלבח כראב"י. עיין חוס' נכורות דף כג ע"ב ד"ה משנת: שם ואילו בהא אבר רב עזרים אבר רב מדברי חוס' לעיל דף טט ע"ב ד"ה ור' מנחם דליג כאן אמר רב וכן הוא לקמן קא ע"ב: שם ראב"י כבר י"ש חלל מחייבי עשה. עיין לקמן דף עו ע"ב מד"ה מחלל:

‏»‏

הגהות הב"ח

^(א) גב' זהא אמר רב עמרם אין הלכה כ"ל ומינות אמר רב נמחק:

‏»‏

מוסף רש"י

משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי. קב מדה קטנה, כלומר במקומות מועטים הוא נזכר במשנה או בצרייתא, ונקי. בכל מקום שזכר הלכה ממוחו (לעיל חס: ובעי"ז שרובין סב: ובכורות טג:) או: לא ליעזר הכנה כשאר חרציו אלא מה שאומר צינת המדע נקי הוא שהלכה כמותו לעולם (גיטין טו.), יש חלל מחייבי עשה. כגון כהן גדול ששם אמונה או מפתח שהיא עליו בעשה, בתולה יקח ולא בעולה (קטן טז:).

שאין משלם קנס במפותה

למפטרייה מקנסא שהמפתה אין משלם קנס אלא כשאין כונסה דכתיב אס מאן ימאן (שמות כב) אבל אס מהור ימהרנה לו לאשה לא יתן כלום אבל אונס נותן מיד

(דברים כב) ונתן האיש השוכב עמה ולו תהיה לאשה: **אמרה לשמעא**

להא דרב הונא דלמר ומוליאה בגט:

סופה להיות מוכה עץ תחסיו.

כלומר סופה ליעזל לו ולאבד בתוליה:

סופה להיות בעולה תחסיו. ואס

נשא נשוי דקתני לגמרי קאמר

דמותר לקיימה הואיל ולעזמו נבעלה

וסופה להיות בעולה לו: **סבר לה**

כר' אלעזר. דלמר (לקמן דף סא:)

פנוי הבא על הפנויה שלא לשם

אישות עשאה וזנה וקיימה עליה בלאו

ומחייבי לאוין דכהונה הוי הולד חלל:

דרב עמרם לקמן בפירקין (שס:)

גיש חלל מחייבי עשה. ו' ר' אליעזר

ב"י לא כר' אלעזר סבירא ליה ולאו

וזנה היא ולא קיימא עליה בלאו אלא

בעשה דכתיב בתולה יקח ולא בעולה

ולאו הבא מכלל עשה עשה: **וכסיב**

לא יחלל אכונה. ואפי' אבתולה יקח

ולא בעולה דעשה הוא: **אלה הפסיק**

הענין. דכתיב אלה בתר חייבי לאוין

לאשמועינן אלה שהן חייבי לאוין

חלוקין מדין חייבי עשה: **למעוטי**

נדה. שאס בא כהן על אשתו נדה

אין הולד חלל: **ולכסיב לנפוק.**

הואיל ולאו לפלוגיניהו אחי: **קשיא.**

לרב אשי דמוקי פלוגתייהו בטעמא

דהני קראי: **אחוסה ארוסה.** של

כהן הדיוט אבל נשואה פשיטא לן

דאין מטמא דכתיב^ו ולאחותו הבתולה:

אנוסה ומפוסה. אחותו שנאנסה או

שנתפתה: **דברי הכל אין מטמא**

לה. וטעמא דכולהו מפרש לקמן:

ומוכס עץ אין מטמא לה דברי ר"ש.

ר"ש לטעמיה דלמר במתניתין מוכת

עץ אסורה לכ"ג אלמא לאו בכלל

בתולה היא: **שאינה ראויה לכ"ג אין**

מטמא לה. דהכא והכא בתולה

כתיב: **דברי כל אדם.** ואפי' לרבי

מאיר דפסיל בזוגת לכהן גדול הכא

לענין טומאה איתרבי דלנקמן: **פרט**

לאנוסה ומפוסה. שאינה בתולה:

יכול שאני מוילא אף מוכס עץ. שאינה

בתולה: **לרבות אס הארוסה.**

ואינטריך לרצויל דלא תימא אשר

לא היתה פרט לארוסה שהיתה לאיש

דהויה לשון קידושין היא: ה"ג **למה**

לי קרא והא אמר ר"מ בסולה מקלס

בסוליס משמע. לעיל אמר הכי

מדאינטריך למכתב בבתוליה לגבי כ"ג

להוילא את הזוגרת לר"מ מכלל דבתולה

בזוגרת נמי משמע: **מהסס.** כי

ימצא איש נערה בתולה (דברים כב):

מדשכסיה

הכי ולאחותו הבתולה פרט

לא היתה פרט לארוסה הקרובה

אליו לרבות את הבוגרת

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

ס.

שא"יכו משלם קנס במפותה. ואס תאמר וכיון דבעיא גט ואית

לה כתובה כמו אלמנה לכ"ג דיש לה כתובה כדאמרינן

גיש מותרות (לקמן דף פה. ושס) אע"ג דאסורה מן התורה וא"כ

מאי נפקא מינה דאין משלם קנס הרי יש לה כתובה ומה לי קנס

ומה לי כתובה ואמר ר"י דנפקא

מינה אס מחלה לכתובה ועוד נפקא

מינה דלא משלם מן העידית כדין

קנס אלא מן הויזורית כדין כמות

אשה ועוד דכמות בעולה דרבנן

ועוד נראה דהא דלמר רב מוילא

בגט היינו מדרבנן ולהכי נקט פלוגמא

י' דרבי באנוסת חצירו דבאנוסת

עזמו מודה דלא הוי חלל ומיהו מצינן

למימר דנקט אנוסת חצירו להודיעך

כוחן דרבנן דמכשרי: **סופה להיות**

בעולה תחתיו. ואין לומר דמוליאה

בגט דקאמר רב היינו לרבי אלעזר

דלמר פנוי הבא על הפנויה עשאה

וזנה דהא רב אצרייתא קאי וצרייתא

דלא כרבי אלעזר דהא אמרי רבנן

הולד כשר: **חל"ל מחייבי עשה.**

מימה כיון דלא יחלל קאי נמי אבעולה

לרבי אליעזר בן יעקב אס כן אין

זה חייבי עשה גרידא דלא יחלל לאו

הוא כדקאמר בפרק במרא דקידושין

(דף עט.) בעל לוקה משום לא יחלל:

אלה הפסיק הענין. ולא מוקמינן

לא יחלל אבעולה אע"ג דמינה סליק

משום דמיסתבר טפי לאוקמי אחייבי

לאוין: **ואי אתה עושה חל"ל מנדה.**

במורת כהניס מפרש דאינטריך דלא

נילף דליהוי חלל מקל וחומר מהני

שהס חייבי לאוין תימה דמה לאלמנה

וכיוצא בה שכן הן עזמן מתחללות

וכי תימא ה"נ כיון דבא עליה

עשאה וזנה הא לא הוי וזנה כיון

דתפסי בה קידושין: **אל"ף דרבות**

הבוגרת. וא"ת למה לי אליו נרבי

בזוגת מולא היתה לאיש כדמרינן

מיניה מוכת עץ ו"ל דאי לאו אליו

הוה מוקמינן לא היתה לבזוגת

גרידא דבזוגת מסתבר לרבות טפי

ממוכת עץ משום דמוכת עץ אימעביד

בה מעשה ולהכי מוקי אליו דכתיב

בזישא לרבות בזוגת ולא היתה לאיש

דכתיב בסוף מוקי למוכת עץ וכן

משמע דבזוגת עדיפא ממוכת עץ

דהא בבזוגת לא פליגי דקתני

ובזוגת מטמא לה דברי כל אדם

ועוד נראה דממשמעות בתולה

מימעטא מוכת עץ אפילו לרבי מאיר

מדפריך גבי בזוגת והא למה לי קרא

וגבי מוכת עץ לא פריך הכי ולהכי

מוקי קרא קמא בבזוגת וניחא נמי

השתא הא דדרשינן דרשא דאשר לא

היתה לאיש בזישא אע"ג דכתיב

בסוף משום דממשמעות בתולה הוה

לן למעוטי מוכת עץ הוצרך לפרש

דמתרבי מאשר לא היתה לאיש:

ג"ף דבתולה בתולה מהתם. אומר

ר"ת מהתם היינו מכ"ג ולא

כמו שפירש בקונטרס דמבתולה דאונס

ומפתה קאמר וכן נראה לר"י דהא

בבולה שמעתא לא איירי באונס ומפתה

והא

ולא הי"ל למימר מהתם אלא מהתם היינו כ"ג כדפירש ר"ת דאיירי ביה ומשום דרבי שמעון

גמרה מהתם קא סלקא דעתך נילף מהתם כדקאמר ראויה לכהן גדול מטמא לה כו' ועל כרחך לא לסימנא בעלמא נקטיה מדפריך

בסמוך והא אמר רבי שמעון ראויה לכ"ג כו' ואי פריך משום דאין הכלל אמת מהא לא הוה משני מידי אלא ודאי פריך דמכ"ג

ה"ל למילף ומוכת עץ מהתם גמר לה רבי שמעון דקתני בהדיא בצרייתא הראויה לכ"ג כו' דאי לאו דמיעטיה רחמנא מוכת עץ

מבבתוליה עד שיהו כל בתוליה קיימין וגמר מהתם ה"ל למידרש הכא מי שהייתה על ידי איש יתה מוכת עץ והוה ילפינן התם מהכא:

והא

עין משפט ונר מצוה

ע א מ"י פ"ז מהל' איסורי ביאה הלכ' יג:

עא ב מ"י שם הלכ' יד:

עב ג מ"י שם הלכה טו:

עד ד מ"י שם פ"ט הל' ו

טסג לאוין קנב טוש"ע אה"ע סימן ו פעיף ח:

עד ה ו ז ח מ"י פ"ב מהל' אבל הלכה י וא

ססג עשין נח ולאין רלה

טוש"ע י"ד סימן שעג

ספיק ד:

עד [ה] מ"י שם הלכה י טוש"ע שס:

‏»‏

תוספות ישנים

אחא למעוטי נדה. כמאן אולא כר' אליעזר בן יעקב. משמע אבל לרבנן לא מצי

אחי וסבירי דיש חלל מנה

וא"ת ומיהאב נילף לומר

דעושה חלל מנהי אי מקי'

דגרושה שאין לה לא

שאי גרושה סביא עמיה

מתחללת שפסקה בביתו

מתרומה דבי נשא תאמר

בניה דלא פסקה דהא

אית בה הויה וא"ל כיון

דבעלה עשאה וזנה דהא

כיון דתפסי בה קדושי

לא הוה כשאר חייבי

כריתות וכו מאלמנה לכ"ג

מה לאלמנה שכן היא

עמיה מתחללת דלעיל

דא"ל הוא עמיה מתחלל

מקי' דלימא איסור כהונה

שאני דכפרישית לעיל וי"ל

ילף מאלמנה ומארי שני

שפוסלים וכו פסוס אף

האי תנא דעבידן שפיר

נר השוה היכא דחולא הוי

איסור כהונה ואידך אינו

איסור כהונה דכפרישית

לעיל ובר"א בן יעקב

ניחא דאינטריך קרא למימר

דאי אתה עושה חלל

מנה דס"ד דנילף מחייבי

עשה דיש חלל מהס

אלבא דדיהי: אליו לרבות

הבוגרת. תימה למה לי

קרא כיון דרבין מוכת עץ

משום שאין הוייתה ע"י

איש ה"ה בזוגת דבזוגת

נמי אין הוייתה ע"י איש.

וגם כי עדיפא וימר בזוגת

דמוכת עץ משום דלא

אמעביד בה מעשה וא"כ

כיון דחויין מוכת עץ כ"ש

בזוגת וי"ל דס"ד דבזוגת

גריעא ממוכת עץ משום

דאשמי גופה ומלא היתה

לאיש לא נפקא דשמא קרא

לא איירי אלא בדבר שבא

ע"י מעשה: